

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Odklonilno ločeno mnenje sodnika dr. Ude

Za odločbo večine, s katero je Ustavno sodišče razveljavilo tretji odstavek 40. člena ZDRS, kolikor se nanaša na razlog nevarnosti za javni red, določen v 8. točki 10. člena istega zakona, nisem mogel glasovati, ker sem mnenja, da razveljavljena določba ni v nasprotju z načelom varstva zaupanja v pravo kot ene od vsebin pravne države iz 2. člena Ustave.

Strinjam se seveda z interpretacijo 13. člena Ustavnega zakona za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije v večinski odločbi. Tudi sam sem mnenja, da je smisel določbe 13. člena UZITUL v priznanju pravic tistim državljanom drugih republik razpadle SFRJ, ki so imeli na dan plebiscita o neodvisnosti in samostojnosti Republike Slovenije 23. decembra 1990 prijavljeno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji in so tukaj tudi dejansko živeli. Ustavni zakon je te osebe v pravicah in dolžnostih "do pridobitve državljanstva Republike Slovenije po 40. členu ZDRS" izenačil z državljani Republike Slovenije, razen v primerih iz 16. člena tega ustavnega zakona. S tako določbo ustavodajalec ni na ustavnem nivoju "obljubil" državljanom drugih republik pridobitve državljanstva Republike Slovenije, temveč jim je do morebitne pridobitve zagotovil enake pravice in dolžnosti, kot sicer pripadajo in zadevajo državljane Republike Slovenije.

Mnenja pa sem, da določba tretjega odstavka 40. člena ZDRS, ki govori o zavrnitvi vloge za pridobitev državljanstva RS, kadar bi podelitev državljanstva predstavljala "nevarnost za javni red", ni v nasprotju z načelom zaupanja v pravo. Res je bil ta razlog za zavrnitev vloge za pridobitev državljanstva uveljavljen šele z novelo ZDRS, ki je stopila v veljavo 14. 12. 1991, medtem ko prvotno besedilo ZDRS, ki je stopil v veljavo na dan osamosvojitve, to je 25. 6. 1991, take določbe ni vsebovalo. Vendar velja ista ugotovitev tudi za nov razlog za zavrnitev vloge za pridobitev državljanstva, ki se nanaša na "varnost ali obrambo države". Tudi tega razloga za zavrnitev vloge za pridobitev državljanstva zakon v prvotnem besedilu ni vseboval.

Drži sicer ugotovitev, da so prav dogodki ob osamosvojitvi in ravnanje posameznikov v oboroženem spopadu predstavljali nove okoliščine, ki jih je zakonodajalec pri podeljevanju državljanstva državljanom drugih republik razpadle SFRJ upošteval zaradi javnega interesa zagotoviti varnost in obrambo države. Vendar tudi v primeru oseb, na katere se nanaša odklonitveni razlog "javnega reda", ni izključeno, da so tudi po osamosvojitvi in pred odločanjem o priznanju državljanstva RS storili dejanja, ki predstavljajo nevarnost za javni red. Na drugi strani pa je tudi javni interes, da državljanstva ne pridobijo tisti, katerih ravnanje predstavlja nevarnost za javni red. Res sicer zakon ZDRS v prvotnem besedilu tega zavrnilnega razloga ni vseboval, vendar besedilo 40. člena ZDRS pred novelo zakona ne more predstavljati dokončne "obljube" države, da bo tudi takim osebam priznala državljanstvo. Novela ZDRS ne velja za nazaj, v skladu s splošnimi pravili pa se v upravnem postopku uporablja materialno pravo, ki velja v času izdaje upravne odločbe. Zaradi tega po mojem mnenju ne drži ugotovitev v 11. točki obrazložitve večinske odločbe, da so se državljani drugih republik razpadle SFRJ na

tako zakonsko ureditev "mogli zanesti in so tudi glede na to utemeljeno uravnavali svoja ravnanja in pričakovanja". Iz takih opredelitev izhaja, kot da materialno-pravnih pogojev za priznanje določenih pravic skorajda ne bi bilo mogoče spreminjati.

dr. Lojze Ude